

SPÓŁDZIELNIE w prawie polskim i europejskim

Tomasz A. Winiarczyk

definicja

- posiadające osobowość prawną
dobrowolne zrzeszenie nieograniczonej
liczby osób (członków sp-ni)
o zmiennym składzie osobowym i
o zmiennym funduszu udziałowym,
które w interesie swych członków
prowadzi wspólną działalność
gospodarczą

działalność fakultatywna

Na rzecz swoich członków i środowiska

- działalność społeczna
- działalność oświatowo-kulturalna

podstawa działalności

- przepisy ustaw
 - ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze
 - Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych
 - Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników
- zarejestrowany statut

zasady działania

- dobrowolność zrzeszania
- korporacjonizm (sp-nię tworzą osoby)
- element majątkowy
- zmienny skład osobowy i zmienny fundusz udziałowy
- prowadzenie działalności gospodarczej
- samodzielność i samorządność
- równość praw i obowiązków
- jeden członek = jeden głos

TWORZENIE

- 1) wyłonienie grupy zamierzającej utworzyć sp-nię
- 2) uchwalenie statutu
- 3) potwierdzenie przyjęcia statutu
- 4) wybór organów
- 5) wpis do rejestru

założyciele

- min. 10 osób fizycznych
- min. 3 osoby prawne

Rodzaje spółdzielni

- na zasadach ogólnych
- produkcji rolnej
- pracy
- mieszkaniowe
- rzemieślnicze
- w dziedzinie bankowości
- SKOK-i (spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe)
- socjalne

Członkostwo

- nabywa się z mocy prawa (np. założyciele)
- nabywa się przez przyjęcie (deklaracja wstąpienia)

prawa członka

- uczestniczenie w walnym zgromadzeniu (zebraniu grupy członkowskiej)
- wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni
- wgląd w dokumenty spółdzielni
- rozpatrzenia przez właściwe organy sp-ni wniosków dot. jej działalności
- udziału w nadwyżce bilansowej
- do świadczeń sp-ni w zakresie jej statutowej działalności

obowiązki członka

- lojalność wobec sp-ni
- udziału w posiedzeniach walnego zgromadzenia i podporządkowania się uchwałom tegoż
- wniesienie wpisowego i zadeklarowanych udziałów
- ewentualne wniesienie wkładów
- uczestniczenie w stratach do wysokości zadeklarowanych udziałów

ustanie członkostwa

- wystąpienie
- pozbawienie członkostwa
 - wykluczenie (wina członka)
 - wykreślenie z rejestru (przyczyny niezawinione)
- śmierć
- rozwiązanie sp-ni

Wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić w wypadku, gdy z jego winy umyślnej lub z powodu rażącego niedbalstwa dalsze pozostawanie w spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu spółdzielni lub dobrymi obyczajami.

Członek niewykonujący obowiązków statutowych z przyczyn przez niego niezawinionych może być **wykreślony** z rejestru członków spółdzielni.

ORGANY SPÓŁDZIELNI

- walne zgromadzenie
- rada nadzorcza
- zarząd
- zebranie grupy członkowskiej

walne zgromadzenie

- Walne zgromadzenie jest najwyższym organem spółdzielni.
- Walne zgromadzenie zwołuje zarząd przynajmniej raz w roku w ciągu sześciu miesięcy po upływie roku obrachunkowego.

Statut może postanowić, że jeżeli ilość członków przekroczy liczbę w nim określoną, walne zgromadzenie członków zostaje zastąpione przez zebranie przedstawicieli.

walne zgromadzenie

- 1) uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej;
- 2) rozpatrywanie sprawozdań rady, zatwierdzanie sprawozdań rocznych i sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał co do wniosków członków spółdzielni, rady lub zarządu w tych sprawach i udzielanie absolutorium członkom zarządu;
- 3) rozpatrywanie wniosków wynikających z przedstawionego protokołu polustracyjnego z działalności spółdzielni oraz podejmowanie uchwał w tym zakresie;
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat;
- 5) podejmowanie uchwał w sprawie zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej;
- 6) podejmowanie uchwał w sprawie przystępowania do innych organizacji gospodarczych oraz występowania z nich;
- 7) oznaczanie najwyższej sumy zobowiązań, jaką spółdzielnia może zaciągnąć;
- 8) podejmowanie uchwał w sprawie połączenia się spółdzielni, podziału spółdzielni oraz likwidacji spółdzielni;
- 9) rozpatrywanie w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym odwołań od uchwał rady;
- 10) uchwalanie zmian statutu;
- 11) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia lub wystąpienia spółdzielni ze związku oraz upoważnienie zarządu do podejmowania działań w tym zakresie;
- 12) wybór delegatów na zjazd związku, w którym spółdzielnia jest zrzeszona.

rada nadzorcza

- Rada sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością spółdzielni.
- Rada składa się co najmniej z trzech członków wybranych stosownie do postanowień statutu przez walne zgromadzenie, zebranie przedstawicieli lub zebrania grup członkowskich.
 - do rady mogą być wybierani wyłącznie członkowie spółdzielni.

rada nadzorcza

- kompetencje kontrolne i nadzorcze
- kompetencje uchwałodawcze
 - plany gospodarcze, programy działalności
- kompetencje związane z czynnościami zarządu
 - (niektóre czynności zarządu wymagają uprzedniej uchwały rady)
- kompetencje inne (określone w statucie)

zarząd

- Zarząd kieruje działalnością spółdzielni oraz reprezentuje ją na zewnątrz.
- Skład i liczbę członków zarządu określa statut.
 - może być jednoosobowy
- Członków zarządu, w tym prezesa i jego zastępców, wybiera i odwołuje, stosownie do postanowień statutu, rada lub walne zgromadzenie.
- Oświadczenia woli za spółdzielnię składają dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i pełnomocnik.

DZIAŁALNOŚĆ

- Spółdzielnia prowadzi działalność gospodarczą na zasadach rachunku ekonomicznego przy zapewnieniu korzyści członkom spółdzielni.

odpowiedzialność

- Spółdzielnia odpowiada za swoje zobowiązania całym majątkiem.
- Członkowie spółdzielni nie odpowiadają za zobowiązania wobec wierzycieli.

majątek sp-ni

- udziały
- wpisowe
- wkłady członków
- środki wypracowane

fundusze

- spółdzielnia ma obowiązek tworzyć dwa fundusze:
 - udziałowy
 - wpłaty udziałów
 - odpisy na udziały
 - podział nadwyżki bilansowej
 - inne
 - zasobowy
 - wpłaty wpisowego
 - część nadwyżki bilansowej (min. 5%)

sprawozdanie finansowe

- Roczne sprawozdania finansowe spółdzielni podlegają badaniu pod względem rzetelności i prawidłowości.
 - Uchwałę w tym zakresie podejmuje rada nadzorcza.

lustracja

- Każda spółdzielnia obowiązana jest przynajmniej raz na trzy lata, a w okresie pozostawania w stanie likwidacji corocznie, poddać się lustracyjnemu badaniu legalności, gospodarności i rzetelności całości jej działania.
- Lustracja obejmuje okres od poprzedniej lustracji.

likwidacja

- ustawowa
 - upływ czasu
 - zmniejszenie się liczby członków poniżej minimum
 - zgodne uchwały walnych zgromadzeń odbytych dwu kolejno co 2 tygodnie
 - rażące i uporczywe naruszania prawa
 - brak działalności min. 1 rok
- statutowa

spółdzielnia europejska

- SCE, z łac. Societas Cooperativa Europaea
- jedna z paneuropejskich form korporacyjnych, której głównym celem jest umożliwienie i ułatwienie prowadzenia działalności spółdzielczej w wymiarze transgranicznym

spółdzielnia europejska

- osobowość prawną uzyskuje z chwilą wpisu do rejestru jednego z państw członkowskich lub Państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego (miejsca siedziby)

spółdzielnia europejska

- może zostać założona przez co najmniej 5 osób fizycznych, zamieszkałych w co najmniej dwóch państwach członkowskich lub
- łącznie przez co najmniej pięć osób fizycznych i prawnych prawa publicznego lub prywatnego, które podlegają prawu co najmniej dwóch różnych państw członkowskich lub
- co najmniej 2 osoby prawne prawa publicznego lub prywatnego, które podlegają prawu co najmniej dwóch różnych państw członkowskich

Spółdzielnia	Spółka
Podstawą jej działania jest kapitał społeczny.	Podstawą jej działania jest kapitał finansowy.
Pieniądze na start nie są wymagane.	Jest wymagany kapitał założycielski.
Przedsiębiorstwo jest otwarte dla wszystkich – każdy może być członkiem spółdzielni.	Do wejścia w spółkę jest wymagana zgoda dotychczasowych udziałowców lub organów danego przedsiębiorstwa.
W każdej chwili można zrezygnować i wystąpić ze spółdzielni.	Aby wystąpić ze spółki, udziałowiec musi znaleźć nabywcę na swoje udziały.
Każdy członek spółdzielni posiada jeden głos, wszystkie głosy są równe.	Waga głosu udziałowca zależy od wartości posiadanych przez niego udziałów w spółce.
Działa w celu zaspokojenia potrzeb ekonomicznych, społecznych, kulturalnych lub edukacyjnych swoich członków.	Działa dla zysku – zaspokaja potrzeby finansowe udziałowców i kieruje się rachunkiem ekonomicznym (kalkulacją zysków i strat).
Spółdzielnie współpracują w ramach solidarnego ruchu spółdzielczego.	Spółki działają samodzielnie na konkurencyjnym rynku.
Odpowiedzialność majątkowa współzałożycieli spółdzielni jest mniejsza niż założycieli spółek.	Odpowiedzialność majątkowa założycieli spółek jest większa niż współzałożycieli spółdzielni.